

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування

(назва магістерської програми)

на тему: **«Фінансова децентралізація в Україні: сучасний стан та перспективи подальшого поглиблення»**

Виконавець:

студент факультету фінансів та
банківської справи

Неїжпапа Леонід Олексійович _____

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, доцент

Волохова Ірина Семенівна _____

ОДЕСА – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Формування місцевого самоврядування виявилось одним із найбільш складних і суперечливих завдань становлення сучасної державності в Україні. Для ефективного розв'язання питань місцевого значення потрібне забезпечення єдності державної влади з одночасною самостійністю територіальних громад, тому фінансова децентралізація як частина державної політики щодо регіонального розвитку територій є однією з першочергових реформ в Україні.

Фінансова децентралізація — це шлях до незалежності місцевих бюджетів, які в повній мірі задовольняли б виконання функцій та повноважень місцевих органів влади. Тому фінансова децентралізація є вагомим важелем в утвердженні їх як самостійних і фінансово незалежних суб'єктів економіки країни.

Дослідженню проблем фінансової децентралізації, а також зміцненню фінансової бази органів місцевого самоврядування присвятили свої праці, такі вчені як Ч. Тібу, У. Оутс, І. Волохова, А. Гальчинський, А. Ткачук, Д. Нехайчук Л. Новаковський, В. Андрущенко, О. Кириленко, Л. Якобсон, Ю. Глущенко та інші. Враховуючи значні наукові досягнення вітчизняних вчених, питання щодо фінансової децентралізації на сьогоднішній день залишаються дуже актуальними.

Децентралізація влади допомагає поступово та ефективно вирішувати місцеві проблеми на місцях, через розширення та зміцнення повноважень органів місцевого самоврядування з необхідними для їх виконання ресурсами. Селищні, сільські, міські ради та їх виконавчі органи повинні мати значні права й достатньо фінансових ресурсів, щоб бути спроможними вирішувати усі місцеві питання і нести за це відповідальність. Тому особливої актуальності набуває питання реалізації ефективності фінансової децентралізації.

Мета дослідження – дослідити результати процесу фінансової децентралізації в Україні станом на початок 2020 року та визначити напрями удосконалення та поглиблення реформи.

Завдання дослідження, що необхідні для досягнення мети дослідження:

- ☐ Визначити сутність та форми децентралізації;
- ☐ Описати методи фінансової децентралізації;
- ☐ Виявити переваги та недоліки проведення фінансової децентралізації;
- ☐ Описати методологічні засади дослідження ступеня фінансової децентралізації;
- ☐ Проаналізувати фінансові результати реформи децентралізації;
- ☐ Здійснити аналіз проблем і протиріч формування бюджетів територіальних громад;
- ☐ Порівняти процес децентралізації в Україні зі світовим досвідом фінансової децентралізації;
- ☐ Описати зміну правових основ і розширення фінансового забезпечення місцевого самоврядування шляхом поглиблення реформи;
- ☐ Виявити можливі напрями підвищення ефективності функціонування місцевих бюджетів.

Об'єкт дослідження – процес фінансової децентралізації в Україні.

Предмет дослідження - фінансові відносини, що виникають в умовах децентралізації фінансових ресурсів.

Методи дослідження: узагальнення та теоретичного порівняння, коефіцієнтний, структурно-логічний, аналітичний, а також системний аналіз.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є законодавчі та нормативно-правові акти з питань децентралізації, статистичні та інформаційно-аналітичні матеріали Державної казначейської служби України, Департаменту економічної політики та стратегічного планування Одеської

обласної державної адміністрації, а також наукові дослідження і публікації вітчизняних і зарубіжних вчених, електронні ресурси світової мережі Internet.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в кваліфікаційній роботі положення, узагальнення, висновки та пропозиції мають як загальнотеоретичне, так і прикладне значення. Розроблені в кваліфікаційній роботі положення можуть бути впроваджені та використані органами державної влади при вирішенні проблем удосконалення організаційно-правового механізму фінансової децентралізації в розрізі можливостей її поглиблення.

Структура випускної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 72 сторіки друкованого тексту, містить 3 таблиці, 19 рисунків. Список використаних джерел нараховує 50 найменувань та займає 6 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Необхідність та сутність фінансової децентралізації»** розглянуто сутність та форми децентралізації, методи фінансової децентралізації, окреслені переваги та недоліки проведення фінансової децентралізації.

У другому розділі **«Результати та проблеми реформи фінансової децентралізації»** наведені методичні засади дослідження ступеня фінансової децентралізації, проаналізовано фінансові результати реформи децентралізації, проблеми і протиріччя формування бюджетів територіальних громад.

У третьому розділі **«Напрямки удосконалення функціонування місцевих бюджетів через поглиблення фінансової децентралізації»** здійснено аналіз світового досвіду формування місцевих бюджетів,

запропоновано зміну правових основ і розширення фінансового забезпечення місцевого самоврядування шляхом поглиблення реформи децентралізації, окреслені можливі напрямки підвищення ефективності функціонування місцевих бюджетів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Фінансова децентралізація позитивно впливає на розвиток країни в цілому. Також доведена залежність рівня життя від рівня фінансової децентралізації в країні.
2. Поточний стан фінансової децентралізації в Україні є таким, що потребує подальшого поглиблення. Необхідним є розширення автономії місцевих бюджетів та зменшення рівня дотаційності регіонів.
3. Місцеві бюджети потребують оптимізації та підвищення рівня ефективності їх використання шляхом збільшення дохідної спроможності бюджетів, підвищення ефективності управління видатками, вдосконалення управління активами ОТГ, організації внутрішнього фінансового контролю.